

**Комунальний заклад
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ
КОЛЕДЖ»
Дніпропетровської обласної ради»**

СИЛАБУС

Освітній компонент	Методологія науково-дослідної роботи
Освітньо-професійна програма	Сестринська справа
Освітньо-професійний ступінь	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	I5 Медсестринство Спеціалізація I5.01 Медсестринство
Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	Очна (вечірня)
Рік навчання / семестр	2 рік, 3 семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 3 Усього годин- 90 Лекцій – 20 Практичних робіт – 20 Самостійна робота- 50
Викладач	К. м. н. Лавренко Ганна Миколаївна
E-mail	anna.n.lavrenko@gmail.com
Консультації	За графіком протягом навчального року
Анотація до курсу	Дисципліна «Методологія науково-дослідної роботи» відноситься до циклу загальної підготовки здобувачів освіти за спеціальністю «Сестринська справа» (бакалавр), яка формує важливі спеціальні компетентності, а саме: здатність використовувати сучасні інформаційні ресурси та інноваційні технології при аналізі, обробці та оцінці показників здоров'я пацієнтів або діяльності закладу охорони здоров'я. Результати отримані при вивченні дисципліни дозволяють здобувачам освіти опанувати заявлені у Стандарті вищої освіти компетентності, засвоїти ключові закономірності, принципи, методи та інструменти наукового пошуку, необхідні для розуміння та виконання професійних функцій. Вона сприяє формуванню аналітичного та клінічного мислення, розвитку здатності приймати кваліфіковані рішення в критичних практичних ситуаціях, а також забезпечує міждисциплінарну інтеграцію з іншими навчальними компонентами освітньої програми. Зміст програми сформовано з урахуванням сучасних досягнень медичної науки та практики, передбачає інтеграцію знань, розвиток критичного та творчого мислення, здатності до самостійного аналізу і прийняття обґрунтованих рішень.
Мета та завдання курсу	Метою дисципліни «Методологія науково-дослідної роботи» є засвоєння майбутніми бакалаврами

	медсестринства теоретичних основ і набуття практичних навичок проведення наукового дослідження, інтерпретації результатів дослідження, впровадження їх в практику. Основні завдання дисципліни: – сформувати у здобувачів освіти поняття про наукове дослідження як цілеспрямований процес, побудований на теоретико-логічній та емпіричній основах; розуміння суті раціонального, абстрактного мислення та логіки методів наукового дослідження; знання про планування і організацію та набутий у світовій практиці досвід наукових досліджень в медицині; навички вибору об'єкту та предмету дослідження, пошуку, систематизації, обробки інформації, оформлення наукових здобутків у наукових й науково-популярних статтях, у фаховій звітній роботі; розуміння неухильності дотримання норм академічної доброчесності. Обов'язковим завданням постає формування компетентностей заявлених у Стандарті вищої освіти зі спеціальності І5 Медсестринство галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення. СК 13. Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.
Програмні результати навчання	ПРН 01. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані. ПРН 02. Проводити діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта. ПРН 03. Планувати медсестринські втручання. ПРН 07. Брати участь у забезпеченні спостереження за здоровим і перехворілим населенням, реабілітації та диспансерного нагляду. ПРН 20. Належно вести відповідну медичну документацію ПРН 21. Володіти українською мовою для розв'язання професійних задач.
Зміст курсу	
ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ	

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1	Наука як система уявлень про дійсність	2	
	Розвиток медичної науки в Україні. Здобутки та перспективи розвитку. Військова медицина в умовах війни з РФ. Напрямки та завдання світової медичної науки		2 2
2	Класифікація наук. Сутність наукового пізнання.	2	
3	Наукове дослідження. Фундаментальні, прикладні, експериментальні. Структура. Класифікація за джерелом фінансування.	2	
4	Організація наукового дослідження. Етапи. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.	2	
	Пошук наукової літератури. Гугл Академія (Google Scholar, PubMed, Prometheus, Scopus, Web of Science, платформа Research4Life (напрямок Hinari).		2
5	Методологічні основи наукового дослідження. Рівні методології (філософська, загально-наукова, конкретно-наукова).	2	
	Розробка категоріального апарату наукового дослідження. Актуальність. Мета. Завдання. Предмет та об'єкт.		2
6	Методи наукового дослідження.	2	
	Порівняльний аналіз методів теоретичного та емпіричного рівнів дослідження. Вибір за критеріями практичності, результативності, інформативності.		2
7	Основні види науково-дослідної роботи студентів ВНЗ.	2	
	Організація власного наукового дослідження		4
8	Структура наукового реферату та курсової роботи.	2	
	Реферативний виклад матеріалу. Написання реферату за темою професійної діяльності.		20
9	Педагогічна діагностика результатів науково-дослідної роботи студентів.	2	
	Підготовка індивідуального навчального проекту		10
	Методи статистичної обробки даних.		2
10	Оцінювання дослідницьких робіт студентів.	2	
	Дослідницькі методи педагогічної діагностики.		2
	Разом	20	50
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ			
№ з/п	Тема	Години	
01	Наука як динамічна система знань. Організація науки в Україні. Підготовка наукових кадрів в Україні.	2	

02	Наукові дослідження в медицині. Етичний кодекс медсестри.	2
03	Схема наукового дослідження. Категоріальний апарат наукового дослідження. Інформаційне забезпечення наукового дослідження.	2
04	Методологічні принципи проведення науково-пошукової роботи.	2
05	Типологія методів наукового дослідження.	2
06	Основні види науково-дослідних робіт науковця. Стаття. Доповідь. Науковий реферат. Кваліфікаційна робота.	2
07	Розробка та реалізація професійно спрямованого проєкту студента	2
08	Педагогічна діагностика результатів науково-дослідної роботи студентів	2
09	Статистичні методи оцінки значущості коефіцієнтів. Критерій Стьюдента.	2
010	Залік. Тестування.	2
	Разом:	20
Пререквізити		Філософія, соціологія, історія медсестринства, іноземна мова за професійним спрямуванням
Кореквізити		Соціальна медицина та медична статистика
Постреквізити		Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг
Методи навчання		1. Словесні: мультимедійні лекції з використанням відеофрагментів, дискусія, аналіз, візуалізація. 2. Наочні: демонстрація, мультимедійні анімації, AR/VR-технології, віртуальні тури по науковим лабораторіям, електронні платформи 3. Практичні: науково-пошукова робота, написання реферату та презентація його результатів на науковій конференції. 4. Підготовка до заліку – онлайн-тести, платформи дистанційного навчання. 5. Індивідуальні / групові проєкти – інтеграція міждисциплінарних знань, публікація результатів у відеформаті та форматі презентацій
Методи контролю		Методи контролю та самоконтролю: електронне онлайн-тестування на платформі «Всеосвіта», усне та письмове опитування, контроль виконання практичних та самостійних робіт, самооцінювання та взаємооцінювання наукових рефератів та індивідуальних проєктів.
Види контролю		Модульний та підсумковий
Перелік практичних навичок та умінь		
1. Знати які установи реалізують наукову діяльність в Україні (Кабінет міністрів, Національна Рада України з питань науки і технологій при кабінеті міністрів, Міністерство науки і освіти України, Національна академія наук України);		

2. Називати сучасні стратегічні напрямки розвитку та сучасні досягнення медичної науки-військова та відновлювана медицина (протезування, біодрук, реабілітація), цифровізація та ШІ (рання діагностика хвороб); генна медицина (CRISPR-технологія, фармакогеноміка), а також регенеративна медицина та інфекційна безпека.
3. Вміти обирати актуальні проблеми розвитку медичної науки на основі опрацювання інформаційних джерел і за результатами власного спостереження.
4. Обирати власні способи щодо вирішення науково-пошукової проблеми, обирати тему дослідження, розкривати ключові поняття теми, використовувати наукову літературу.
5. Знати головні наукометричні бази даних: Scopus та Web of Science, мультидисциплінарні пошукові системи: Google Академія (Google Scholar), що індексує повні тексти рецензованих наукових публікацій. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського (НБУВ) та реферативна база даних «Україніка наукова».
6. Розуміти сенс ключових понять методології. Вміти знайти і пояснити на прикладі власного дослідження використання різних рівнів методології науки в практиці медсестри-бакалавра (фундаментальний і загальнонауковий рівні пізнання, конкретно-наукова методологія та методика наукових досліджень).
7. Визначати теоретичні й емпіричні методи, які використовуються у власному дослідженні певної медичної проблеми.
8. На основі вивчення науково-медичної літератури, власного спостереження, проведеного анкетування, інтерв'ювання чи тестування вміти підготувати реферат, оформивши такі його структурні елементи: титульний аркуш, зміст, вступ (актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, мета та завдання дослідження, методи дослідження), основну частину (історія та теорія питання, вирішення проблеми в сучасних умовах, результати власного дослідження), висновки, список використаних джерел відповідно до сучасних вимог (додаток Б), додатки (за потреби). Вміти скласти рецензію на власний науковий реферат.
9. Підготувати усне повідомлення (презентацію) змісту реферату, для чого відібрати найважливіший матеріал для короткого виступу (до 7-10 хв). Підготуватися до активної участі в обговоренні результатів презентації рефератів студентами групи на основі відповідних критеріїв оцінки реферату.
10. Враховуючи специфіку професійної діяльності медсестри-бакалавра, вміти створити індивідуальний або груповий творчий проєкт з дотриманням етапів проєкту (організаційний, дослідницький, етап практичної реалізації результатів проєкту, презентаційний етап). Підготувати презентацію і захистити проєкт.
11. Вміти аналізувати на основі критеріїв оцінювання наукову статтю з профільних медичних журналів та складати рецензію.
12. Складання таблиць з вихідними даними фізіологічних показників, оцінювання значущості змін з використанням критерію Стюдента та вірогідності за допомогою програм EXCEL, STATISTICA.

Перелік питань до підсумкового контролю

Питання з дисципліни “Методологія науково-дослідної роботи”

1. Види і форми проведення дослідної роботи студентів вищих навчальних закладів.
2. Значення наукової роботи для розвитку майбутнього фахівця, його пізнавально-творчої і професійної самореалізації.
3. Наука як сфера людської діяльності, як система знань. Мета науки.
4. Функції науки, предмет науки. Наукове пізнання, структурні елементи раціонального пізнання (види понять, види суджень, висновки).
5. Структура та класифікація науки (наукові закони, принципи і специфічні категорії як загальні поняття).
6. Поняття теорії як форми достовірного наукового знання про дійсність, структура наукової теорії.

7. Наукові знання: емпіричні та теоретичні.
8. Організація науки в Україні. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів у вищих навчальних закладах України, науково-дослідна робота студентів.
9. Медична наука та її інноваційні технології.
10. Поняття про методологію наукового дослідження. Методологія як вчення про структуру, логіку організації, методи та засоби діяльності в різних галузях науки, її теорії та практики.
11. Філософська або фундаментальна методологія як вищий рівень методології науки.
12. Використання загальнонаукової методології в усіх науках.
13. Конкретно-наукова методологія та методика наукових досліджень.
14. Поняття про методи наукового дослідження. Вимоги до наукового методу (детермінованість, результативність, ефективність, економічність, доступність).
15. Метод науки як організація пізнавального процесу в структурі наукової та пізнавальної діяльності. Класифікація методів наукового дослідження.
16. Теоретичні методи наукового дослідження: індукція та дедукція, сходження від абстрактного до конкретного, системний підхід.
17. Методи теоретичного та емпіричного рівнів: абстрагування, аналіз і синтез, конкретизацію, екстраполяцію, аргументацію, формалізацію, інтерпретацію, аналогія, моделювання, класифікацію, метод критичного аналізу.
18. Методи емпіричного дослідження: інтерв'ювання, анкетування, рейтинг, самооцінку, спостереження, експеримент, експертна оцінка, аналіз результатів, порівняння, вимір та ін.
19. Функції і методи педагогічної діагностики особистісних творчих продуктів студентів (аналітична, власне діагностична, оцінювальна, коригувальна, орієнтаційна, прогностична, інформаційна).
20. Сутність науково-дослідної роботи. Загальна схема наукового дослідження. Етапи наукового дослідження.
21. Категоріальний апарат наукового дослідження (тема, об'єкт, предмет, мета дослідження, гіпотеза, наукова новизна).
22. Організація наукового дослідження. Вибір сфери дослідження: об'єктивні та суб'єктивні чинники.
23. Загальна характеристика джерел наукової інформації (періодичні і неперіодичні).
24. Науково-дослідна діяльність студентів (НДДС) вищих навчальних закладів України. Види навчально-дослідних робіт.
25. Бібліографічний пошук літературних джерел. Каталоги як система нагромадження та збереження відомостей про літературу, що наявна в бібліотеці. Електронні каталоги.
26. Форми наукового викладу матеріалу (монографія, підручник, навчальний посібник, наукова стаття, тези, доповідь).
27. Наукова стаття як один з основних видів публікацій. Критерії оцінки.
28. Реферативний виклад матеріалу як різновид дослідної роботи студентів. Критерії оцінки.
29. Розробка та реалізація професійно спрямованого проекту. Критерії оцінки.
30. Курсова робота як вид навчально-дослідної діяльності студентів. Вимоги до курсових робіт.

Політика курсу

Політика курсу «Методологія науково-дослідної роботи» для студентів спеціальності «Медсестринство» (рівень бакалавр) - це збір правил, вимог та етичних норм, які регламентують взаємодію між викладачем та студентом під час вивчення дисципліни. Головна мета політики курсу - забезпечити академічну доброчесність, прозорість оцінювання та високу якість дослідницьких навичок, необхідних для доказового медсестринства.

Ключові вимоги політики курсу:

- ✓ Академічна доброчесність. Будь-які форми академічного плагіату, списування, використання сторонніх матеріалів без належного цитування або фальсифікація результатів досліджень суворо заборонені. Роботи перевіряються на плагіат.
- ✓ Відвідування та активність: Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим.
- ✓ Дотримання дедлайнів: Усі наукові завдання мають бути здані у визначений термін..
- ✓ Етичні норми в біомедичних дослідженнях: Політика курсу вимагає суворого дотримання Гельсінської декларації та біоетичних стандартів.

Політика оцінювання

Реферативні роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями. Діяльність здобувачів освіти здійснюється відповідно до Основ академічного письма, створеного в рамках Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP. Оцінка за курс – підсумок оцінок за 5 модулів та науковий реферат. Оцінювання рефератів та тестових завдань відбувається за системою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS
(для бакалаврського рівня)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумкова оцінка формується відповідно до системи оцінювання, встановленої у Коледжі. Повторне оцінювання, відпрацювання пропущених зайняття та оскарження результатів здійснюються відповідно до внутрішніх нормативних документів Коледжу. Під час усіх видів контролю здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності.

Інформаційні ресурси

Основна:

1. Кривонос О. Б., Демченко О. М. Методологія науково-дослідної роботи : навч. посіб. / за ред. О. В. Кононова. - Перевид. - К. : Медицина, 2023. - 160 с
2. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Харків : Право, 2023. – 488 с.
3. Основи наукових досліджень : навч. посібник / Ф. Д. Швець. – Рівне, «Видавничий центр Національного університету водогосподарства та природокористування», 2013. – 207 с.
4. Медведєва В. М. Основи наукових досліджень : практикум. Київ : Ліра-К, 2017. 84 с. URL: knushop.com.ua (дата звернення: 27.08.2026).

Додаткова:

1. Добрянська Н. В. «Наукова діяльність: методологія і методика процесу».- Київ: Юрінком Інтер, 2025. - 82 с.

2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 07.06.2026).

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії фундаментальних медичних дисциплін та практичної підготовки

Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.

Голова ЦК Юлія ЧЕРНУШКІНА

(прізвище, ім'я)